M.47T

AN ROINN OIDEACHAIS AGUS EOLAÍOCHTA

SCRÚDÚ ARDTEISTIMÉIREACHTA, 2000

EACNAMAÍOCHT BHAILE (EOLAÍOCH AGUS SÓISIALTA)

GNÁTHLEIBHÉAL

DÉARDAOIN, 15 MEITHEAMH – MAIDIN, 9.30 go dtí 12.15

(400 marc)

Ní mór **cúig** cheist a fhreagairt.
Ní mór **ceist amháin** a roghnú as **gach** Roinn ar leith, na ceisteanna eile ar rogha an iarrthóra.
Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

THALL ®

Ní mór **cúig** cheist a fhreagairt.
Ní mór **ceist amháin** a roghnú as **gach** Roinn ar leith, na ceisteanna eile ar rogha an iarrthóra.

ROINN 1 – EOLAÍOCH

1. Mínigh an tábhacht a bhaineann le bianna atá saibhir in iarann, a bheith mar chuid den aiste bia.
   Liostaigh na foinsí iarainn san aiste bia.
   Déan sraith biachlár a dhearadh d'aon lá amháin do dhéagóir ar moladh do/di a (h)iontógáil iarainn a mhéadú.
   Scríobh nóta eolais ar úsáid bhreiseán cothaithe.

2. Tabhair cuntas ar luach cothaitheach agus luach diaitéiteach bainne.
   Déan cur síos ar an modh próiseála a úsaidtear i dtáirgeadh **(i)** bainne paistéartha **nó** **(ii)** bainne triomaithe.
   Luaigh céard is cúis le milleadh bainne agus mínigh conas an milleadh a sheachaint.
   Ag baint úsáide as bainne mar phríomh-chomhábhar, tabhair treoracha iomlána faoi dheoch chothaitheach **nó** milseog chothaitheach a bheadh oiriúnach do pháistí, a ullmhú.

3. Déan cur síos, le cabhair léaráidí lipéadaithe, ar an gcóras riospráide. Déan tagairt do shuíomh agus strúctúr gach cuid.
   Mínigh conas a tharlaíonn malartú gás ins na scámhóga.
   Liostaigh na tosca a théann i bhfeidhm ar an ráta análaithe.

4. Cuir sraith treoirlínte praiticiúla le chéile, ba chóir a leanúint nuair a bhítear ag pleanáil béilí do dhaoine scothaosta.
   Liostaigh **trí** chothaitheach a bhfuil tábhacht ar leith ag baint leo do dhaoine scothaosta agus luaigh cén fáth a bhfuil tábhacht ag baint le gach ceann.
   Tabhair treoracha iomlána faoi mhias phríomhchúrsa, le cion saille íseal, a bheadh oiriúnach do bheirt daoine scothaosta a ullmhú, a chócaráil agus a riar.

ROINN II - SÓISIALTA

5. D'ainneoin an rath eacnamaíoch faoi láthair, tá go leor daoine dífhostaithe fós. Tabhair cúiseanna faoin dífhostaíocht in Éirinn sa lá atá inniu ann agus luaigh na catagóirí daoine is iondúla a bheith gan obair.
Déan cur síos ar éifeachtaí na dífhostaíochta ar **(i)** an duine aonair, **(ii)** an chlann agus **(iii)** an tsochaí.
Déan cur síos ar scéim **amháin** Rialtais, atá ann chun cuidiú le tabhairt faoin dífhostaíocht.

6. Scríobh cuntas eolais ar **dhá cheann** ar bith díobh seo a leanas:
(i) na fáthanna agus na héifeachtaí a bhaineann le mí-úsáid alcóil;
(ii) na buntáistí agus na míbhuntáistí a bhaineann le maireachtáil uirbeach;
(iii) na tosca a théann i bhfeidhm ar ghnóthachtáil oideachasúil.
(iv) na buntáistí agus na míbhuntáistí a bhaineann leis na meáin chumarsáide.

7. Ainmnigh na cineálacha truailleán uisce is coitianta.
Luaigh an chóir a chuireann údaráis áitiúla ar uisce chun a shábháilteacht le n-ól a chinntiú.
Déan cur síos ar chóras **amháin** téimh uisce d'úsáid ghinearálta i dteach. Léirigh do fhreagra le léaráid lipéadaithe.
Luaigh **(i)** an chúis agus **(ii)** na héifeachtaí a bhaineann le cruas uisce.

8. Breacrianaigh na tosca ginearálta ba chóir a chur san áireamh agus leagan amach cistine nua á dhearadh.
Taispeáin, le cabhair léaráid lipéadaithe, an leagan amach a mholfá don chistin i dteach teaghlaigh.
Déan cur síos ar **(i)** na haonaid stórála, **(ii)** na dromclaí oibre agus **(iii)** na fearais mhóra a roghnófá. Tabhair cúiseanna faoi do rogha

9. Luaigh **(i)** na buntáisti agus **(ii)** na míbhuntáistí a bhaineann le ceannach earraí tí trí úsáid chreidmheasa.
Ainmnigh **trí** chineál creidmheasa atá ar fáil don tomhaltóir agus liostaigh riachtanais ghinearálta chonradh creidmheasa.
Breacrianaigh na buntáistí a bhaineann le **dhá** cheann ar bith díobh seo a leanas:
(a) árachas sláinte príobháideach; **(b)** árachas tí; **(c)** Árachas Sóisialta Pá – Choibhneasta. (A.S.P.C.).